

MARK TWAIN

TOM SAWYERS

EVENTYR

ILLUSTRERET AF ROBERT INGPEN

Selvfølgelig!!

Det er andet kapitel af Mark Twains **“Tom Sawyer’s Eventyr”**.

Vi er Mississippi i USA i midten af 1800-tallet. Tom Sawyer er en forældreløs dreng og bor hos sin noget snerpede tante Polly, og han er en på mange måder en meget “opfindsom” dreng.

....Den aften kom Tom meget sent hjem, og da han lydløst klatrede ind ad vinduet, faldt han lige i armene på tante Polly, og da hun så, hvor snavset han var, lovede hun sig selv, at han skulle komme til at arbejde hele lørdagen.

Det blev lørdag morgen, og sommerdagen var lys og frisk og fyldt med liv. Alle havde sang i hjertet, og hvis hjertet var ungt, strømmede musikken ud mellem læberne. Alle ansigter var muntre, og alle gik med energiske skridt. Akacietræerne blomstrede, og luften var fyldt med deres duft. Bag byen tårnede den grønne Cardiff Hill sig i vejret, og den lå netop så langt væk, at den virkede som et lifligt sted, fyldt med drømme, fredelig og fristende.

Tom kom gående på fortovet med en spand hvidtekalk og en langskaftet kost. Han studerede plankeværket, hvorefter al glæde sivede ud af ham og blev erstattet af dyb melankoli. Et tredive meter lang og knap tre meter højt plankeværk. Livet var tomt og tilværelsen kun en byrde. Sukkende dyppede han kosten i kalken og trak den hen over den øverste planke; gentog manøvren; gjorde det igen; sammenlignede den mikroskopiske, kalkede stribe med det vidstrakte kontinent af ukalket plankeværk og satte sig nedslået på en trækasse.

Jim kom løbende ud ad lågen med en metalspand i hånden, mens han sang *Buffalo Gals*. Tom havde altid hadet at hente vand fra byens pumpe, men nu virkede det pludselig ikke spor slemt. Han kom i tanke om, at der altid var selskab nede ved pumpen. Drenge og piger - hvide, mulatter og sorte - stod altid og ventede på, at det skulle blive deres tur, mens de hvilede sig, byttede legetøj, skændtes, sloges, lavede ballade. Og han huskede også, at Jim altid var mindst en

time om at hente en spand vand, selv om pumpen kun lå hundrede og halvtreds meter borte. Som regel måtte en eller anden gå hen og hente ham.

“Hej, Jim, jeg skal nok hente vand, hvis du kalker lidt,” sagde Tom.

Jim rystede på hovedet.

“Det kan jeg ikke, Tom, sagde Jim. “Den gamle frue sagde, at jeg skulle gå hen og hente vand og lade være med at fjolle rundt med nogen. Hun sagde, hun regnede med, at Tom ville lokke mig til at kalke, og så sagde hun, at jeg bare skulle passe mig selv - hun sagde, hun nok skulle sørge for, at du kalkede.

“Pyt med det, Jim. Sådan siger hun altid. Giv mig vandspanden - det varer kun et minut. Hun opdager det slet ikke.”

“Jeg tør altså ikke, Tom. Den gamle frue river hovedet af mig. Det er helt sikkert.”

“Pjat! Hun tæsker aldrig nogen - slår bare folk i hovedet med fingerbøllet - og hvad gør det, om jeg må spørge? Hun skælder ud, men ord gør ikke ondt - bare hun ikke græder. Du får en kugle, Jim. En af de fine, hvide, en marmoreret.”

Jim begyndte at vakle.

“En af de hvide marmorerede, Jim. Det er virkelig en flot ‘en.”

“Hold da op! Jeg synes, det er en flot farve, Tom, men jeg er smadderbange for den gamle dame.”

“Og hvis du vil ha’ det, viser jeg dig min dårlige tå.”

Jim var kun et menneske - den oplevelse ville han ikke gå glip af. Han stillede spanden fra sig, tog den hvide marmorkugle og bøjede sig henrykt over tåen, som Tom viklede bindet af. Lidt efter styrtede han hen ad gaden med spanden og ondt i bagdelen, mens Tom kalkede plankeværk, og tante Polly trak sig tilbage fra slagmarken med en sko i hånden og triumf i blikket.

Men Toms energi holdt ikke ret længe. Han kom til at tænke på alt det sjove, han havde planlagt at lave den dag, og blev mere og mere nedslået. Snart ville drengene, som havde fri, gå forbi ham på vej til en masse sjove oplevelser og

ekspeditioner, og de ville gøre nar ad ham, fordi han skulle arbejde - bare tanken sved som ild. Han tog sit jordiske gods frem og studerede det - lidt legetøj, nogle kugler og en masse skrammel; måske nok til, at han kunne bytte arbejde med nogen, men ikke nær nok til at købe så meget som en halv times total frihed. Derfor puttede han sine sølle ejendele tilbage i lommen og opgav tanken om at købe nogen til at gøre sit arbejde. Men i dette mørke, fortvivlede øjeblik fik han pludselig en indskydelse! En utrolig pragtfuld idé.

Han tog kosten og arbejdede roligt videre. Lidt efter dukkede Ben Rogers frem - lige netop den dreng, som han havde frygtet ville gøre allermest grin med ham. Ben hoppede og sprang af sted - et tydeligt tegn på, at han var let om hjertet og fyldt med forventning. Han spiste et æble, og indimellem udsendte han en lang, klingende tuden fulgt af et rungende ding-dong-dong, ding-dong-dong, for han efterlignede en hjuldamper. Da han kom nærmere, satte han farten ned, og trak ud midt på gaden, krængede over til styrbord og luvede op til vinden med pomp og pragt, for han efterlignede *Big Missouri* og stak næsten tre meter i dybden. Han var skib og kaptajn og skibsklokke, så han måtte lege, at han stod på sit eget orkandæk og gav ordrer, som han selv udførte.

“Stop her! Dingeling!” Han var helt nede i fart og gled langsomt hen mod fortovet.

“Slå bak! Dingeling!” Han strakte armene og holdt dem stift ned langs siden.

“Bak til styrbord! Dingeling! Tjuk, Tjuuk, tjuk!” Nu lavede han majestætiske cirkler i luften med højre arm, for den forestillede et gigantisk skovlhjul.

“Tilbage til styrbord! Dingeling! Tjuk, tjuuk, tjuk!” Nu bevægede venstre hånd sig også i cirkler.

“Stop til styrbord! Dingeling! Stop til bagbord! Fremad til styrbord! Stop! Læg langsomt til! Dingeling! Tjuuk! Ud med trossen! Lad det nu gå lidt rask! Kom så i gang! Hvad laver du? Gør tovet fast om pælen! Parat ved landgangen - ned med den! Stop maskinen! Dingeling! Shhh! Shhh! Shhh! (dampventilerne blev tjekket).

Tom kalkede videre - tog ingen notits af hjuldamperen. Ben stirrede på ham et øjeblik. “Hej, du dér!” sagde han. “Du har det ikke for sjovt, hva?”

Intet svar. Tom studerede sit sidste strøg med et kenderblik, derefter gav han plankeværket endnu en gang med kosten og betragtede resultatet. Ben gled hen på siden af ham. Æblet fik Toms tænder til at løbe i vand, men han arbejdede videre.

“Halløj, gamle dreng,” sagde Ben. “Du er nok kommet på arbejde, hva’?”

Pludselig snurrede Tom rundt.

“Jamen, er det dig, Ben? Jeg havde slet ikke set dig.”

“Ved du hvad? Jeg skal ud at svømme. Kunne det ikke være sjovt at tage med? Men du vil selvfølgelig hellere arbejde, ikke også? Selvfølgelig vil du det!”

Tom betragtede drengen.

“Hvad mener du med arbejde?” sagde han.

Er det dér måske ikke arbejde?”

Tom kalkede videre.

“Tja, måske, måske ikke”, sagde han henkastet. “Det passer i hvert fald Tom Sawyer fint.”

“Hold da op. Prøver du at bilde mig ind, at du kan li’ det?”

Kosten røg frem og tilbage.

“Li’ det? Hvorfor skulle jeg ikke kunne li’ det. Det er da ikke hver dag, en dreng får lov til at hvidte et plankeværk.”

Det stillede sagen i et helt andet lys. Ben holdt op med at gnaske æble. Tom strøg skødesløst kosten frem og tilbage - trådte et skridt til side for at beundre virkningen - tilføjede et strøg her og der - studerede resultatet - men Ben holdt øje med alle hans bevægelser og blev mere og mere interesseret, mere og mere engageret.

“Du, Tom, må jeg ikke kalke lidt?” sagde han til sidst.

Tom overvejede, skulle lige til at sige ja, men skiftede mening.

“Nej, nej, det går ikke, Ben. Tante Polly er frygtelig nøjeregnende med det her plankeværk - det ligger jo ud til gaden - det havde ikke gjort noget, hvis det var det bageste plankeværk, det ville hun ikke have haft noget imod. Men hun er frygtelig nøjeregnende med det her plankeværk; det skal kalkes meget omhyggeligt; jeg tror ikke der er én dreng ud af tusind, måske to tusind, som kan gøre det helt rigtigt.”

“Er det sandt? Lad mig nu prøve. Bare lidt - hvis det var mig, Tom, havde jeg ladet dig prøve.”

“Helt ærligt, Ben, jeg ville gerne, men tante Polly - Jim ville gerne have gjort det, men hun ville ikke give ham lov; Sid ville også gerne, men han måtte heller ikke. Kan du se mit problem? Hvis du fik lov til at hvidte plankeværket, og der skete noget med det -”

“Hold nu op, jeg skal nok passe på. Lad mig nu prøve. Du får kernehuset i mit æble.”

“Nå, men så pyt da - nej, Ben, du må hellere lade være - jeg tør ikke -”

“Du får det hele!”

Tom slap modstræbende kosten, men indvendigt frydede han sig. Og mens den forhenværende hjuldamper *Big Missouri* arbejdede og svedte i solen, sad den forhenværende kunstner på en tønde inde i skyggen og dinglede med benene, mens han gnaskede æble og planlagde, hvordan han skulle få fat i nogle flere godtroende tosser. Der var ingen mangel på emner; der kom hele tiden drenge forbi; de kom for at håne Tom og endte med at kalke. Da Ben var udmattet, havde Tom solgt den næste tid til Billy Fisher for en drage i fin stand; og da han var udkørt, købte Johnny Miller sig ind for en død rotte og en snor til at svinge den rundt i - og sådan fortsatte det time efter time.

Midt på eftermiddagen kunne Tom, der startede dagen som en stakkels fattig dreng, ligefrem vælte sig i rigdom. Udover de tidligere ting havde han tolv kugler, et stykke af en jødeharpe, et blått glasskår til at kigge igennem, en garntrisse-kanon; en nøgle, der ikke kunne låse noget op, en stump kridt, proppen til en glaskaraffel, en tinsoldat, et par haletudser, seks kinesere, en enøjet killing, et messinghåndtag, et hundehalsbånd (men ingen hund), skæftet til en kniv, fire stykker appelsinskal og en gammel medtaget vinduesramme.

Han havde haft det dejligt, havde drevet den af, haft masser af selskab, og plankeværket havde fået tre lag hvidtekalk. Hvis kalken ikke var sluppet op, ville han have ruineret hver eneste dreng i byen.

Tom sagde til sig selv, at verden nok alligevel ikke var så ussel endda. Uden at vide det havde han oplevet en af de mekanismerne i omgangen med mennesker: Hvis man virkelig vil have en mand eller en dreng til at ønske sig noget, skal man bare gøre det uopnåeligt. Han havde været en klog, dygtig filosof ligesom forfatteren til denne bog, ville han nu have fattet, at arbejde er det, man er tvunget til at gøre, mens leg er det, man ikke behøver at gøre. Og det ville have hjulpet ham til at forstå, hvorfor det er arbejde at lave kunstige blomster og slide i en trædemølle, mens det er en fornøjelse at spille kegler eller bestige Mont Blanc. I England findes der rige herrer, som har en daglig rute på tredive-fyrre kilometer, hvor de kører med passagerer om sommeren, fordi bevillingen koster dem en formue. Men hvis de fik løn for at gøre det, ville det blive arbejde, og så ville de holde op.

Drengen sad lidt og tænkte på den store forandring, der var sket med hans formueforhold, hvorefter han begav sig hen til hovedkvarteret for at aflægge rapport.

Skolemesterens faktablok

Samuel Langhorne Clemens (1835 - 1910) var en berømt og populær amerikansk humorist, forfatter og foredragsholder. Han er bedre kendt under sit pseudonym Mark Twain.

Navnet "Mark Twain" stammer fra hans barndom. Han boede ved den lavvandede Mississippi, og han hørte hele tiden matroserne på floddamperne råbe: "Mark twain" (to favne), når de målte vanddybden med måle-reb og råbte vanddybden. Der var risiko for at grundstøde på en mudderbanke i floden. "Twain" er et gammelt ord for "two".

